

ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચત્તર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર
એકમ કસોટી - 5

ધોરણ : 11 (સામાન્ય પ્રવાહ)

કુલ ગુણ : 25

વિષય : અર્થશાસ્ત્ર 022 (G)

સમય : 1 કલાક

સૂચનાઓ :

1. આ એકમ કસોટીમાં 15 પ્રશ્નો છે.
2. એકમ કસોટીના જવાબો વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની નોટબુકમાં લખવાના રહેશે.

વિભાગ : A

નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 01 થી 05 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલ ચાર વિકલ્પ (A, B, C, D) [05]
પૈકી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો. (દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે.)

- (1) વસ્તુની કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે કેવો સંબંધ છે ?
(A) વિરોધી (B) સીધો (C) સમાન (D) શૂન્ય
- (2) ભવિષ્યમાં ભાવો વધવાની અટકળો હોય તો, પેઢીના વર્તમાન પૂરવઠામાં કેવો ફેરફાર થશે ?
(A) ઘટાડે છે (B) વધારે છે (C) સ્થિર રાખે છે (D) શૂન્ય રાખે છે
- (3) સરેરાશ ખર્ચની રેખાનો આકાર કેવો હોય છે ?
(A) હોકીસ્ટિક (B) V (C) U (D) ચોરસ
- (4) ક્યા ખર્ચને ઉત્પાદનના પ્રમાણ સાથે સીધો સંબંધ છે ?
(A) સ્થિર ખર્ચ (B) સરેરાશ ખર્ચ (C) સીમાંત ખર્ચ (D) અસ્થિર ખર્ચ
- (5) સ્થિરખર્ચ રેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે ?
(A) ઋણ ઢાળ (B) ધનઢાળ (C) X ધરીને સમાંતર (D) Y ધરીને સમાંતર

વિભાગ : B

નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 06 થી 10 ના એક વાક્યમાં જવાબ આપો. (દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ) [05]

- (6) પુરવઠાની વ્યાખ્યા આપો.
- (7) પુરવઠામાં વિસ્તરણ એટલે શું ?
- (8) અલભ્ય વસ્તુઓને પુરવઠાનો નિયમ શા માટે લાગુ પડતો નથી ?
- (9) સ્થિર ખર્ચ એટલે શું ?
- (10) સીમાંત આવક કોને કહેવાય ?

વિભાગ : C

નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 12 ના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ) [04]

- (11) પુરવઠાને અસર કરતાં વસ્તુની કિંમત સિવાયના અન્ય પરિબલોના માત્ર નામ જણાવો.
(12) સરેરાશ આવક એટલે શું? ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

વિભાગ : D

નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 13 થી 14 ના મુદ્દાસર જવાબ આપો. (દરેક પ્રશ્નના 3 ગુણ) [06]

- (13) પુરવઠામાં વધારો-ઘટાડો આકૃતિ દ્વારા સમજાવો.

અથવા

- (13) પુરવઠાના નિયમના અપવાદો સમજાવો.
(14) "લાંબેગાળે બધા જ ખર્ચાઓ અસ્થિર બની જાય છે". સમજાવો.

વિભાગ : E

નીચે આપેલ પ્રશ્નક્રમાંક 15 નો વિસ્તારપૂર્વક જવાબ આપો. [05]

- (15) પુરવઠાના નિયમને અનૂસિયિ અને આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

અથવા

- (15) સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચ વચ્ચેના સંબંધો આકૃતિ દ્વારા સમજાવો.

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर
एकम कसोटी-5

कक्षा : 11 (सामान्य प्रवाह)

कुल गुण : 25

विषय : अर्थशास्त्र 022 (H)

समय : 1 घंटा

सूचनाएँ :

- I. यह एकम कसोटी में कुल 15 प्रश्न हैं ।
- II. एकम कसोटी के उत्तर विद्यार्थी को अपनी नोटबुक में लिखना हैं ।

विभाग : A

निम्नलिखित 1 से 5 बहु विकल्प प्रकार के प्रश्न हैं । प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गये चार विकल्पों (05) (A, B, C, D) में से ही विकल्प चुनकर उसका उत्तर लिखिए । प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक हैं ।

1. वस्तु की किंमत और पूर्ति के बीच कैसा संबंध है ?
(A) विरुद्ध (B) सीधा (C) समान (D) शून्य
2. भविष्य में भाव बढ़ने की अटकल प्रवर्तमान हो तो पीढ़ी का वर्तमान पूर्ति में कैसा परिवर्तन होगा ?
(A) कम करती है (B) बढ़ाती है
(C) स्थिर रखती है (D) शून्य करती है
3. औसत खर्च रेखा का आकार कैसा होता है ?
(A) होकी स्टिक (B) V (C) U (D) वर्गाकार
4. किस खर्च का उत्पादन के कद के साथ सीधा संबंध है ?
(A) स्थिर खर्च (B) औसत खर्च (C) सीमांत खर्च (D) अस्थिर खर्च
5. स्थिर खर्च रेखा का ढाल कैसा होता है ?
(A) ऋण (B) धन (C) X-अक्ष के समान (D) Y-अक्ष के समान

विभाग : B

निम्नलिखित प्रश्नक्रमांक 6 से 10 तक के प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए । (05)

(प्रत्येक प्रश्न के लिए 1 अंक है ।)

6. पूर्ति की परिभाषा दीजिए ।
7. पूर्ति में वृद्धि अर्थात् क्या ?

8. दुर्लभ वस्तुओं को पूर्ति का नियम लागू क्यों नहीं पड़ता है ?
9. स्थिर खर्च अर्थात् क्या ?
10. सीमांत आय का क्या अर्थ है ?

विभाग : C

निम्नलिखित 11 से 12 प्रश्नों के उत्तर संक्षिप्त में लिखिए। (प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं।) (04)

11. पूर्ति को असर करनेवाले वस्तु की किंमत के अलावा अन्य परिबलोका सिर्फ नाम बताईए।
12. औसत आय अर्थात् क्या ? उदाहरण दीजिए।

विभाग : D

निम्नलिखित प्रश्नक्रमांक 13 से 14 तक के मुद्दासर उत्तर लिखिए। (06)

(प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक है।)

13. पूर्ति में वृद्धि-कमी आकृति के द्वारा समजाइए।
अथवा
13. पूर्ति के नियम के अपवाद समजाइए।
14. "लंबी अवधि में तमाम खर्च अस्थिर हो जाते है।" समजाइए।

विभाग : E

निम्नलिखित प्रश्नक्रमांक 15 का उत्तर विस्तारपूर्वक लिखिए। (05)

15. पूर्ति के नियम को अनुसूचि और आकृति सहित समजाइए।
अथवा
15. औसत खर्च और सीमांत खर्च के बीच आंतर संबंध को योग्य आकृति की मदद से समझाइए।

GUJARAT SECONDARY & HIGHER SECONDARY EDUCATION BOARD, GANDHINAGAR
UNIT TEST-5

Std. : 11 (General)
Sub. : Economics 022(E)

Total Marks : 25
Time : 1 Hour

Instructions :

- I. There are 15 questions in this unit test.**
  - II. Students have to write the answer of this unit test in their note-book.**
-

SECTION : A

Questions from 1 to 5 are multiple choice questions. Select the correct answer from the options. (Each question carries 01 marks.) [05]

- (1) What is the relationship between price and supply of commodity ?
(A) Opposite   (B) Direct   (C) Equal   (D) Zero
- (2) If there is expectation about rise in price in future then present supply...
(A) Decreases   (B) Increases
(C) Remain constant   (D) Become zero
- (3) How is average cost curve shaped ?
(A) Hockey stick   (B) V   (C) U   (D) Square
- (4) Which cost has direct relation with quantity of production ?
(A) Fixed cost   (B) Average cost   (C) Marginal cost   (D) Variable cost
- (5) How is the slope of fixed cost curve ?
(A) Negative   (B) Positive
(C) Parallel to X-axis   (D) Parallel to Y-axis

SECTION : B

Answer the following questions from 6 to 10 in one sentence each. (Each question carries 1 marks) [05]

- (6) Do fine supply.
- (7) What is means by expansion of supply ?
- (8) Why is the law of supply not applicable to rare goods ?
- (9) What do you mean by fixed cost ?
- (10) What do you mean by Mangical Revenue ?

SECTION : C

Answer the following questions 11 to 12 in short. [04]

(Each question carries 2 marks.)

- (11) State only the names of the factors affecting supply other than price.
- (12) What is the meaning of average revenue ? Give example.

SECTION : D

Answer the following questions from 13 to 14 in brief. [06]

(Each question carries 3 marks.)

- (13) Explain increase-decrease of supply along with diagram.

OR

- (13) Explain exceptions to the law of supply.
- (14) "All costs are variable in the long run." Explain.

SECTION : E

Answer the following question 15 in details. [05]

- (15) Explain law of supply with the help of schedule and diagram.

OR

- (15) Explain with diagram the inter-relationship between average cost and marginal cost.